

Kauno, Kėdainių, Panevėžio ir Radviliškio rajonų lenkų dainos

Nuo Kauno, Kėdainių rajonų iki Liaudos (Panevėžio ir Radviliškio r.) driekėsi Vytauto Didžiojo laikais atsiradusių bajoriškų kaimų, vadinamųjų *akalyčių*, ruožas¹. Tose *akalyčiose* nuo XIX a. pradžios vyravo lenkų kalba. Dar ir dabar šiose apylinkėse sakoma: *Od Janowa do Datnowa polska mowa* (Nuo Jonavos iki Dotnavos lenkų kalba). Istoriniuose Žemaitijos ir Aukštaitijos paribiuose vietos lenkų dainomis pradėta domėtis dar XIX amžiuje. Vienas pirmųjų šių dainų rinkėjų buvo Mečislovas Davainis-Silvestraitis. Jo pastangomis buvo surinktos ir išleistos trisdešimt keturios „žemaičių šlėktos“ dainos, deja, be melodijų². Vėliau dėl įvairių istorinių priežasčių lenkų etnomuzikologai šiame regione ilgai negalėjo užrašinėti tautosakos³. Lenkų kaimai čia vis sparčiau nyksta, jaunimas mažai kur ir bekalba lenkiškai. Tik Vandžiogaloje, kuri vietinių vadinama *druga Warszawa* (antroji Varšuva), dar galima išgirsti Kauno rajono lenkų šnektą.

Čia pateikiama publikacijos autoriaus surinkta ir iki šiol dar niekur neskelbta medžiaga. Per keletą ekspedicijų (1995–1998 m.) pavyko užrašyti nemažai dainų, tačiau instrumentalistų, grojančių vestuvėse, lankytuose kaimuose jau nerasta. Tik Liaudoje tebekankliuoja Onos ir Stanislovo Rudžių mokinės, seserys Jadwiga Talmontówna-Galinowska ir Waleria Talmontówna-Stasewiczowa⁴. Abi jos kankliuoja savo malonumui S. Rudžio pagamintomis suvalkietiškomis 16 ir 20 dvigubų stygų kanklėmis⁵. Jadwiga mokytojavo Pociūnėlių vidurinėje mokykloje, be muzikos, tęsdama Rudžių pradėtą darbą, mokydama vaikus ir kankliavimo.

Šio regiono lenkų tautosakoje išliko negausus apeiginio folkloro sluoksnis. Vestuvinės dainos, išskyrus *Siądaj, siądaj, moje kochanie* (‘Sėski, sėski, mano jaunoji’), *akalyčiuose*

.....

- 1 Gustaw Juzala. *Semiotyka folkloru muzycznego pograniczy polsko-litewskich*, Kraków, 2007; Gustaw Juzala. Aukštaitijos lenkų liaudies dainų melodijos, *Lietuvos muzikologija*, 2003, t. 4, p. 144–152.
- 2 Meczysław Dowojna-Sylwestrowicz. Teksty szlachty żmudzkiej, *Wiśła*, 1888, t. 2.
- 3 Vilnietė Marija Krupoves dainuojamąją tautosaką rinko Kauno rajone, Ibėnuose ir Vandžiogaloje (žr. Marija Krupoves. Lenkų dainos Lietuvoje, *Tautosakos darbai*, 1999, [t.] X (XVII), p. 217–227).
- 4 Pateikėjų pavardės paliktos taip, kaip jas užrašė šios publikacijos autorius – *Red.*
- 5 *Senosios kanklės ir kankliavimas*, parengė Romualdas Apanavičius, Vilnius, 1994, p. 63, 65.

nebuvo dainuojamos⁶. Marijona Jurewiczowna iš Užpurvių kaimo (Radviliškio r.) apie šlėktų vestuvinius papročius pasakoja šitaip:

Takich specjalnych [śpiewów] tu nie stała – była wesela, i wszystko. Najbardziej specjalne weselne śpiewają u Litwinów. A mieszana ludzi – Polacy tam i Litwini – nie wiedzieli takich. Tu naokoło, naokręgiem [wesele wyglądało] bez żadnych ceremonii, tak sobie wesoło, szlachetnie, o tak sobie. Ale najwięcej, wypuszczając młodych do kościoła, do ślubu, u Polaków nie śpiewali, nie śpiewają żalonych takich tam tekstów, nie. A u Litwinów to rozmaite, jeśli u Litwinów panna młoda nie płacze, to trzeba śpiewać, żeby zapłakała⁷ ‘Tokių specialių dainų čia neliko – buvo vestuvės, ir viskas. Daugiausia specialių vestuvių dainų dainuoja lietuviai. O maišyti žmonės, [kur gyvena] lenkai ir lietuviai, tokių nežinojo. Čia aplinkui [vestuvės būdavo] be jokių ceremonijų, taip linksmai, bajoriškai, ot taip. Bet paprastai, išleidžiant jaunuosius į bažnyčią, į šliūbą, lenkai nedainavo, nedainuoja tokių ten graudžių tekstų, ne. O lietuviai įvairias [dainuoja], jeigu pas lietuvius jaunoji neverkia, tai reikia dainuoti, kad pravirtų’.

Populiariausios ir būdingiausios šitam kraštui yra karinės-istorinės, taip pat meilės dainos, tačiau skaitytojas čia galės susipažinti su visais mūsų aptariamo regiono lenkų dainų žanrais: giesmėmis, darbo, šeimos, vaišių ir ratelių dainomis.

Tiktai Didžiųjų Lapių apylinkėse (Kauno r.) per Velykas su giesme *Chrystus z martwychwstan jest* (‘Kristus yra prisikėlęs’) ir oracijomis namus lankydamas *allelujniki* (aleliujininkai), už giedojimą gaudavę kiaušinių, pyragų ir gėrimų. Lalavimo dainos šiame krašte jau nebuvo žinomos, ir oracijos pateikėjos jų neprisiminė. Giesmė *Chrystus z martwychwstan jest* Lenkijoje yra gerai žinoma ir giedama per Velykas, nors pagal visiškai kitokią, iš viduramžių mus pasiekusią melodiją. Poetinis tekstas yra seniausias eilėraštis lenkų kalba. Pirmą posmą galima rasti Plocko katedros graduale. Jis buvo užrašytas 1365 metais Švętosławo iš Vilkuvo. Tai yra XII a. Velykų sekvencija *Victimae paschali laudes*. Lenkiškas tekstas buvo giedamas Prisikėlimo procesijos metu ankstų Velykų rytą lotyniškai ir lenkiškai pakaitomis. Dabar jis giedamas ir per Velykų mišias.

Čia pateikiame ir porą lauko darbų – šienapjūtės – dainų pavyzdžių. Liaudoje, Bobiniškių kaime, Bronisławas Chomontowskis valiavo žemaičių tipo valiavimus⁸ (jo pavadinus „Valio, valio“). Netoliese Kauno moterys, grėbdamos šieną, dainuodavo naujoviškesnę šienapjūtės dainą, neturinčią šiam žanrui būdingų bruožų. Dirbdamos namų darbus moterys nedainuodavo, tik giedodavo giesmes, atitinkančias bažnytinio kalen-

6 Gustaw Juzala. Lietuvos lenkų vestuvinės dainos, *Tautosakos darbai*, 2004, [t.] XXI (XXVIII), p. 223–237.

7 P. Marijona Jurewiczowna, g. 1921. *U. Užpurvių k., Radviliškio r.*, 1997 m.

8 D. Daunoraitė. Valiavimų (šienapjūtės dainų priedainių) struktūros ypatumai, *Liaudies kūryba*, 1996, Nr. 4, p. 73.

doriaus eigą. Daugelio pateikėjų namuose kas rytą ištikus metus motinos, virdamos šeimynai pusryčius, giedodavo *gadzinkas*, o vaikai dažnai turėdavo joms *tūravoti*. Viena vertus, giedojimas triūsiant apie namus yra aiški naujovė senojoje tradicijoje, kita vertus, įdomu, kad moterys jautė darbo sakralumą, nes darbo dainas pakeitė giesmėmis, o ne pasaulietiškomis dainomis.

Tarp užrašytų vaikų dainų galima rasti lopšinių (nr. 4–6), kykavimą (nr. 9), žaidinimą *Gdzie jedziesz, Jania?* (nr. 8) ir žaismingą dainelę apie katinėlį (nr. 7) – gerai žinomos visoje Lenkijoje dainelės *Wlazł kotek na płotek i mruga* variantą, kuri Kauno apylinkėse jungiama su ratelio tipo melodija.

Šeimos dainoms atstovauja dvi dainos apie marčią: apie brolio išvaduotą nuo vyro „sunkių rankelių“ (*W ogródeczku chmiel się zwije*, nr. 12) ir apie pavirtusią gegute (*Wydała mnie mama*, nr. 10–11). Antroji dainuojama dviem skirtingomis melodijomis ir šios dainos užrašytas tik fragmentas, nors ji gerai žinoma ir mėgstama visur.

Po karinių-istorinių dainų pačios populiariausios yra meilės dainos. Jos dainuojamos ne tik per įvairius pasilinksminimus, bet ir šiaip namuose. Tokių dainų, kaip *Ach ty słowik, słowiczeńku* (nr. 13), *Na warszawskim polu* (nr. 14), *W lesie, przy strumyжку* (nr. 15), tekstų tipų randame ne tik Lietuvoje ir Lenkijoje, bet kartais ir visoje Europoje.

Iš karinių-istorinių dainų žanro užrašytos dvi dainos apie sunkią kareivio dalį: *Szawła miasta murowana* (nr. 16) ir *Zakukala kukawienka* (nr. 17, 18)⁹.

Dvi dainos, dainuojamos pritariant kanklėmis, pagal žanrą priklauso dainoms apie našlaitės (čia – našlaičio) dalį, tai: *Sluży sieroteńka* (nr. 23) ir *Sieję ruta, sieję mięta* (nr. 22). Antroji yra gerai žinoma visoje Lietuvoje „Sėjau rūtą, sėjau mėtą“. Beje, ši daina buvo harmonizuota Mikalojaus Konstantino Čiurlionio.

Nors prie vaišių stalo bajorai bene mieliausiai dainuodavo karines-istorines dainas, vis dėlto per įvairius susijėjimus užstalėje skambėdavo ir vaišių dainos. Tarp jų yra baroko laikais daug kur dainuota *Pewien człowiek był cnotliwy* (nr. 20), kuri tada buvo vadinama *Testament pijaka* (Girtuoklio testamentas). Prie vaišių dainų pateikėjai priskyrė ir dainą apie gamtą *Siedzi sobie zając pod miedzq*¹⁰ (nr. 21), turinčią labai ilgą istoriją, nes yra dar XV–XVI amžiaus lotyniškos dainos iš Vokietijos atmaina. Jos variantą lietuvių kalba skelbė, tiksliau – vertė, Antanas Strazdas. Svečiams, pamiršusiems, kad metas baigti vaišes ir kulniuoti namo, buvo mėgstama uždainuoti *Czas do domu, bałamucie* (nr. 19). Per pasilinksminimus šlėkta šokdavo „bajoriškus“ šokius: mazurkas, polonezus, taip pat tradiciškai – polkutes, valsus, fokstrotus ir kitus jų apylinkėje populiarius šokius, eidavo ratelius, pavyzdžiui, apie girtą dėdienę – *Co wujenka robiła?* (nr. 24).

9 Plaćiau apie istorines dainas žr. Gustaw Juzala. Lietuvos lenkų istorinė savimonė, *Liaudies kultūra*, 2008, Nr. 2, p. 37–46; Gustaw Juzala. Aukštaitijos lenkų liaudies dainų melodijos, *Lietuvos muzikologija*, 2003, t. 4, p. 144–152.

10 Giedrius Dringelis. Dainos apie gamtą, kn.: *Lietuvių liaudies dainynas*, t. XV: *Dainos apie gamtą*, parengė Giedrius Dringelis ir Austė Nakienė, Vilnius, p. 10–12; *Siedzi sobie zając pod miedzq*, in: *Słownik folkloru polskiego*, pod red. J. Krzyżanowskiego, Warszawa, 1965, p. 375–376.

Dauguma publikacijoje pateikiamų šlėktų dainų tekstų ir melodijų turi atitikmenis lietuvių aukštaičių dainuojamojoje tradicijoje. Čia reikėtų išskirti valiavimą, kurio melo-dinis tipas yra žinomas žemaičių muzikiniame folklore.

Gustaw Juzala

1. CHRYS-TUS Z MARTWYCHWSTAN JEST

♩ - 84

Chrys - tus z mar - twych - wstan jest, nam na przy - kład dan jest,
iż ma - my z mar - twych powś - tać, z Pa - nem Bo - giem kró - lu - wać,
A - lle - lu - ja, A - lle - lu - ja, A - lle - lu - ja.

<p>1. Chrystus z martwychwstan jest,
Nam na przykład dan jest,
Iż mamy z martwych powstać,
Z Panem Bogiem królować,
Alleluja, Alleluja, Alleluja.</p>	<p>4. Trzy Maryje poszły,
Drogi maści niosły,
Chciały Jezusa pomazać,
Cześć i chwala Jemu dać,
Alleluja, Alleluja, Alleluja.</p>
<p>2. Leżał trzy dni w grobia,
Dał poprzybić sobia,
Boki, ręcy, nogi uoba,
Dla zbawienia, człekże, tobia,
Alleluja, Alleluja, Alleluja.</p>	<p>5. Gdy na drodze były,
Tak sobie mówiły:
– Jest tam kamień nie mały,
Ach, któż go nam odwali,
Alleluja, Alleluja, Alleluja.</p>
<p>3. Jezusa szukajcie,
Tu go nie znajdziecie,
Wstawszy z martwych tu go nie,
Tylko jego odzienie,
Alleluja, Alleluja, Alleluja.</p>	<p>6. Gdy nad grobem stały,
Rzekł im anioł biały:
– Nie bójcie się, dziewicy,
Ujrzycie Boże licy,
Alleluja, Alleluja, Alleluja.</p>

P. Jadwiga Iwaszkiewiczowa, g. 1931 m., Luda Linowska, g. 1932 m. U. Didžiųjų Lapių k., Kauno r., 1998 m. *Pst. Piešnia. Špiewali chłopcų, jak z allelujo chodžili* [‘Giesmė. Giedojo bernai, kai su aleliuja eidavo’].

2. WALOJ, WALOJ, MOJA KOSA

$\bullet = 63$

Wa - loj. wa - loj. mo - ja ko - sa. oj. wa - loj. wa - loj. wa - loj.

1. Waloj, waloj, moja kosa,
Oi, waloj, waloj, waloj.
2. Moja kosa nie ostrzona,
Bierze trawa jak szalona.
3. Moja kosa nie klepana,
Bierze trawa jak śmietana.

P. Bronisław Chomontowski, g. 1923 m. U. Bobiniškių k., Panevėžio r., 1997 m. Pst. Valio, valio.

3. KUKULECZKA W LESIA KUKA

$\bullet = 66$

Ku - ku - lec - ka w le - sia ku - ka. gdy po - ra - nek czu - je. dzie - ciol dzie - bem
w ko - ra - stu - ka. sło - wik wys - pie - wu - je. Oj da - na. da - na.
oj daż da - na. da - na. dziew - czy - no ko - cha - na.

1. Kukułeczka w lesia kuka,
Gdy poranek czuje,
Dzięcioł dziobem w kora stuka,
Słownik wypiewuje.
Oj dana, dana,
Oj daż dana, dana,
Dziewczyno kochana. | <ol style="list-style-type: none"> 2. Hejże, chłopcy, klepże kosy
I dalej na łąki,
Póki jeszcze błyszczą rosa
I nucą skawronki.
Oj dana, dana,
Oj daż dana, dana,
Dziewczyno kochana. |
|--|--|

P. Jadwiga Iwaszkiewiczowa, g. 1931 m., Luda Linowska, g. 1932 m. U. Didžiųjų Lapių k., Kau-
no r., 1998 m. Pst. Śpiew. Na sianokosy śpiewali kobiety [grabiąc siano] ['Daina. Per šienapjūtes
[grėbdamos šieną] dainavo moterys'].

4. A-A, KOTKI DWA

$\text{♩} = 88$

A - a. kot - ki dwa. sza - re bu - re o - byd - wa. Je - den sza - ry, dru - gi bu - ry.
 trze - ci bia - ly la - pie szczu - ry. A - a. kot - ki dwa. sza - re bu - re o - byd - wa.

A-a, kotki dwa,
 Szare bure obydwą.
 Jeden szary, drugi bury,
 Trzeci biały łapie szczury.
 A-a, kotki dwa,
 Szare bure obydwą.

P. Jadwiga Iwaszkiewiczowa, g. 1931, Luda Linowska, g. 1932. *U.* Didžiųjų Lapių k., Kauno r., 1998.

5. LULI, LULI, KOT POJECHAŁ PO DULI

$\text{♩} = 76$

Lu - li, lu - li. kot po - je - chał po du - li. a ko - tecz - ka
 po jabł - ki i od - mar - zła so - bie łap(ki).

Luli, luli, kot pojechał po duli,
 A koteczka po jabłki
 I odmarzła sobie łap(ki).

P. Aldona Franckiewiczowa, g. 1929 m. *U.* Vandžiogalos mstl., Kauno r., 1997 m.

6. LULI, LULI, LULI

$\text{♩} = 108$

Lu - li, lu - li. lu - li. po - szedł kot po du - li. a kot - ka po jabł - ki

i od mur - zła łap - ki. a kotka po jabl - ki i od - mur - zła łap - ki.

Luli, luli, luli,
 Poszedł kot po duli,
 : A kotka po jabłki
 I odmarzła łapki. :

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m. U. Mażųjų Lapių mstl., Kauno r., 1998 m.

7. SIĄDŹ KOTAK NA PŁOTAK

$\text{♩} = 160$

Siądź ko-tak na płotak. oczka-mi mru-gn, zaś-pie-wał-bym pio-se-necz-ka krót-ka i nie dłu-ga.
 A-ni krót-ka a-ni dłu-ga, tyl-ko w sam raz, zaś-pie-waj, ko-tecz-ku, jesz-cze je-den raz.

Siądź kotak na płotak,
 Oczkami mruga,
 Zaśpiewałbym pioseneczka
 Krótka i nie długa.
 Ani krótka, ani długa,
 Tylko w sam raz,
 Zaśpiewaj, koteczku,
 Jeszcze jeden raz.

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m. U. Mażųjų Lapių mstl., Kauno r., 1998 m.

8. GDZIE JEDZIESZ, JANIA?

$\text{♩} = 108$

- Gdzie je - dziesz, Ja - nia? - Na ry - nek, pa - nia. - Co ku - pisz, Ja - nia?
 - Du - decz - ku, pa - nia. - Po - graj, Ja - nia! - Nie u - mie, pa - nia.

- Gdzie jedziesz, Jania?
- Na rynek, pania.
- Co kupisz, Jania?
- Dudeczku, pania.
- Pograj, Jania!
- Nie umie, pania.

P. Aldona Franckiewiczowa, g. 1929 m. U. Vandžiogalos mstl., Kauno r., 1997 m.

9. KIKU, KIKU, NA KONIKU

♩ = 112

Ki - ku, ki - ku, na ko - ni - ku, na ko - ście - le gał - ka, ja nie pój - da
za ni - ko - go, tyl - ko za Mi - chał - ka. Ten Mi - chał - lek, pięk - ny, mło - dy, i bez wą - sów,
i bez bro - dy, wziął ka - raf - ka i kie - li - szek i po - je - chał do Len - ki - szek.

Kiku, kiku, na koniku,
Na kościele gałka,
Ja nie pójda za nikogo,
Tylko za Michałka.
Ten Michałek, piękny, młody,
I bez wąsów, i bez brody,
Wziął karafka i kieliszek
I pojechał do Lenkiszek.

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m. U. Mažųjū Lapių mstl., Kauno r., 1998 m. *Pst.* Śpiewa się i cacka dziecko na kolanach [‘Dainuojama žaidinant vaiką ant kelių’].

10. WYDAŁA MNIE MAMA

♩ = 56

Wy - da - la mnie ma - ma, w tak da - le - kie stro - ny, oj, tęsk - na ja, tęsk - na

1. Wydała mnie mama
W tak dalekie strony,
: Oj, tęskna ja, tęsk(na)
Swej mamy rodzo(nej). :	4. Jeden brat strzelbisty,
Drugi strzelby szuka,
: A trzeci brat mów(i):
– Czy nie siostra ku(ka)? :
2. Polecam do sadu,
Wsiąda ja na wiśnia,
: Będa spoglądał(a),
Czy nie mama wysz(ła). :	5. Jeśli siostra nasza,
Wracaj się do lasy,
: Jeśli kukawka,
Leć do lasów dalej. :
3. Nikogo nie widać,
Tylko bracia chodzo
: I starego uojc(a)
Za pod ręką wodz(on). :	6. Niosą czarna trumna
Złotem nakrapiana,
: Ach Boże, mój Boże,
Czyż nie moja mam(a)? :
7. Wydała mnie mama
W tak dalekie strony,
: Ach, tęskna ja, tęsk(na)
Swej mamy rodzon(ej). :

P. Marijona Jurewiczowa, g. 1921 m. U. Užpurvių k., Radviliškio r., 1997 m.

11. WYDAŁA MNIE MAMA

$\text{♩} = 132$

Wy - da - la mnie ma - ma w tak da - le - kie stro - ny. ach, tęsk - na ja, tęsk - na
swej ma - my ro-dzo(nej). ach, tęsk - na ja, tęsk - na swej ma - my ro-dzo(nej).

1. Wydała mnie mama
W tak dalekie strony,
: Ach, tęskna ja, tęskna
Swej mamy rodzo(nej). : | 2. Ani mamy widać,
Ani mamy słycać,
: Tylko braci chodzą
I ojczulka wodz(ą). : |
|---|---|

3. Jeden brat strzelbisty,
 Drugi strzelby szuka,
 : Trzeci opowiada,
 Czy nie siostra ku(ka). :

4. – Jeśli siostra nasza,
 Przylataj do domu,
 : Jeśli kukawka,
 Leć w dalekie stro(ny). :

P. Jadwiga Iwaszkiewiczowa, g. 1931 m., Luda Linowska, g. 1932 m. U. Didžiųjų Lapių k.,
 Kauno r., 1998 m.

12. W OGRÓDECZKU CHMIEL SIĘ ZWIJE

$\text{♩} = 72$

W o-gró-decz-ku chmiel się zwi-je. wo-gró-decz-ku chmiel się zwi-je.
 przy-jedź. przy-jedź. tu-tu-siecz-ku. bo mnie mąż bi-je.
 Ta-tu-siecz-ka przy-je-cha-wszy. gos-po-dar-ka o-bej-
 rzaw(szy): Bij. bij. zię-ciu. cór-ka. bo war-ta jest ta.

1. : W ogródeczku chmiel się zwije, :
 : Przyjedź, przyjedź, tatusieczku, bo mnie mąż bije. :
 Tatusieczka przyjechawszy,
 Gospodarka "obejrzaw(szy):
 : – Bij, bij, zięciu, córka,
 Bo warta jest ta. :
2. : W ogródeczku chmiel się zwije, :
 : Przyjedź, przyjedź, mamunytè, bo mnie mąż bije. :
 Mamunytè przyjechawszy,
 Gospodarka "obejrzaw(szy):
 : – Bij, bij, zięciu, córka,
 Bo warta jest ta. :
3. : W ogródeczku chmiel się zwije, :
 : Przyjedź, przyjedź, siostrunytè, bo mnie mąż bije. :

Siostrunytė przyjechawszy,
Gospodarka "obejrzaw(szy):
: – Bij, bij, szwagrze, siostra,
Bo warta jest ta. :

4. : W ogródeczku chmiel się zwije, :
: Przyjeźdź, przyjeźdź, braciszeczk, bo mnie mąż bije. :
A braciszek przyjechawszy,
Gospodarka "obejrzaw(szy):
– Nie bij, szwagrze, moja siostra,
Mam przy boku szabla ostra –
: Stanie i tobie. :

P. Marijona Jurewiczowa, g. 1921 m. U. Užpurvių k., Radviliškio r., 1995 m.

13. ACH TY SŁOWIK, SŁOWICZEŃKU

♩ = 60

Ach ty sło - wik, sło - wi - czeń - ku, ty wy - so - ko la - tasz,
nie jad - ne - mu. to - dru - gie - mu no - win - ki przy - na(szasz).

1. Ach ty słowik, słowiczeńku,
Ty wysoko latasz,
: Nie jadnemu, to drugiemu
Nowinki przyna(szasz):.	2. I przyniosłaś nowineńka,
Smutna, nie wesoła,
: Że już moja damulyte
Do ślubu goto(wa). :
3. Niech jej wiozon, niech jej niosą,
Niech jej i prowadzo,
: Ja namówię przyjaciela,
Jej ślubu nie dad(zo). :	

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m., Bronisław Szałkowski, g. 1931 m., Marian Piotrowski, g. 1933 m. U. Mažųjū Lapių mstl., Kauno r., 1998 m.

14. NA WARSZAWSKIM POLU

Na war-szaws-kiin po-lu ja-ziu-reń - ka sto-i. a w tej ja - ziu-reń-ca Jaś ko-ni - ka poi.

1. Na warszawskim polu
Jaziureńka stoi,
A w tej jaziureńca
Jaś konika poi.	4. Z bitego gościńca
Na zielona łąka,
Ach Boża, mój Boża,
Tam nasza rozłą(ka).
2. – Nie pój, Jaś, konika,
Bo woda zmaćona,
Nie kochaj damula,
Bo zbałamucon(a).	5. Ta nasza kochania
Niedługo grywała,
Od zielonych świątków
Do Bożego cia(ła).
3. – A chtoż jej pokocha,
Kiedy nie młodzieniec,
To jej wyprowadzi
Na bity gości(niac).	6. Od Bożego ciała
Wiatrem poleciała,
Ach Bożez, mój Boża,
Co się z nami sta(ła).

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m., Bronisław Szalkowski, g. 1931 m., Marian Piotrowski, g. 1933 m. U. Mažųjų Lapių mstl., Kauno r., 1998 m.

15. W LESIE, PRZY STRUMYJKU

W le-sie, przy stru - myj - ku. je-leń wo - da pi - je,

nie wie mo - ja ma - ma. dla ko - go ja ży - ja.

1. W lesie, przy strumyjkę,
Jeleń woda pije,
Nie wie moja mama,
Dla kogo ja żyja. | 2. Oj, żyja ja, żyja
Dla kochanka swego,
Przy którym ja serca
Uspokoić będą. |
|--|---|

3. Jak tam była ciemna,
Tak tam rozświeciła,
A moja kochania
Wiatrem poleciała.

4. Dla mnie bardzo miło,
Gdzie ta słońca wschodzi,
A tam jeszcze milej,
Gdzie mój miły chodzi.

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m., Bronisław Szalkowski, g. 1931 m., Marian Piotrowski, g. 1933 m. *U.* Mażųjų Lapių mstl., Kauno r., 1998 m.

16. SZAWŁA MIASTA MUROWANA

$\text{♩} = 69$

Sza-wła mias-ta mu-ro-wa-na, Sza-wła mias-ta mu-ro-wa-na.

ka-mosz-ka-mi gra-co-wa(na), ka-mosz-ku-mi gra-co-wa(na).

1. : Szawła miasta murowana, :
: Kamoszkami gracowa(na). :
2. : Wyszedł ułan, krzyknoł hojnie: :
: – Idźcie, chłopcy, już na woj(na). :
3. : Nieszczęśliwa moja mama, :
: Po co mnie zaudowa(ła). :
4. : Wolałby ja gnić w więzienie, :
: Nieżli w wojsku za żołnie(rze). :
5. : Buty nogi nacierają, :
: Aż do koście przegryza(ją). :
6. : Tu przyleciał gołąbeczek, :
: Podał listek mój dziobe(czek). :
7. : Jak zanieziesz, przeczytajcie, :
: Przeczytawszy pochowaj(cie). :
8. : Ja powróca w druga wiosna :
: I przeczytam list żalos(ny). :

9. : Już i przyszła druga wiosna, :
: Nicht nie czyta list żalos(ny). :

P. Janina Piotrowska, g. 1928 m. U. Vandžiolalos mstl., Kauno r., 1997 m.

17. ZAKUKAŁA KUKAWEŃKA

♩ = 50

Za - ku - ku - ła ku - ka - weń - ka w gai - ku na soś - nie.
wy - pus - ka - ła ma - ma sy - na. pła - ka - ła ża - loś(nie).

1. Zakukała kukawieńka
W gaiku na sośnie,
: Wypuskała mama syna,
Płakała żalos(nie). :	3. Ja wyjada za swe wroty,
Dzień i rokiem stani,
: Ni godziny, ni momenty,
Wszystkie zapłaka(ne). :
2. Wypuskała i płakała,
Od żalu zemdląta,
: A mnie siedząc na koniku
Serca zabola(ła). :	4. Pulewajcie sucha drogi,
Żeby nie pylili,
: Parswadujcie moja mama,
Żeby nie płaka(ła). :
5. Jak pylili sucha drogi,
Tak i pylic będą,
: Jak tęskniła mama syna,
Tak i tęsknic będą(i). :	

P. Janina Piotrowska, g. 1928 m. U. Vandžiolalos mstl., Kauno r., 1997 m.

18. ZAKUKAŁA KUKAWEŃKA

♩ = 80

Za - ku - ka - ła ku - ka - weń - ka na wy - so - kiej soś - nie, wy - pus - ka - ła ma - ma sy - na.
pła - ka - ła ża - loś - nia. wy - pus - ka - ła ma - ma sy - na. pła - ka - ła ża - loś(nia).

1. Zakukała kukawienka
Na wysokiej sośnie,
: Wpuskała mama syna,
Płakała żałoś(nia). :
2. – Nie płacz, nie płacz, mamunyte,
Bo w domu zostajesz,
: A mnie więcej trzeba płakać
Do wojska przystaj(ąc). :
3. Polawajcie sucha droga,
Żeby nie pyliłby,
: Przemawiajcie mamuny(te),
Żeby nie smucił(by). :
4. Jadan jadan, jadan droga,
Nicht mi nie żałuje,
: Tylko jedna kukawienk(a),
Co w lesie kukuj(e). :

P. Marijona Jurewiczowa, g. 1921 m. U. Užpurvių k., Radviliškio r., 1997 m.

19. CZAS DO DOMU, BAŁAMUCIE, DO DOMU

$\text{♩} = 60$

Czas do do - mu, ba - la - mu - cie. do do - mu.
nie wy - cie - raj po - cho - weń - ki ni - ko - mu.
nie wy - cie - raj po - cho - weń - ki ni - ko - mu.

1. Czas do domu, bałamucie, do domu,
: Nie wycieraj pochoweńki nikomu. :
2. Ja dla ciebie stada gęsi chowałam,
: Nie dla ciebie pochoweńki sypałam. :

3. Dla czeladzi stada gęsi chowała,
: Dla czeladzi pochoweńki chowała. :
4. – Ja u ciebie, damulytė, pierwszy raz,
: A ty dla mnie pochoweńki wymawiasz. :

P. Jadwiga Iwaszkiewiczowa, g. 1931 m., Luda Linowska, g. 1932 m. *U.* Didžiųjų Lapių k., Kauno r., 1998 m. *Pst.* Śpiewali na balikach, kiedy kończywszy się balik. Tak jeden do drugiego, że już czas do domu. I gospodarz może tak śpiewać, że czas do domu [‘Dainavo per baliukus, kai baigiasi baliukas. Taip vienas kitam, kad jau laikas namo. Ir gaspadorius gali taip dainuot, kad jau laikas namo’].

20. PEWIEN CZŁOWIEK BYŁ CNOTLIWY

$\text{♩} = 88$

Pe-wien czło-wiek był cnot-li-wy, kwit-nał jak ró-żo-wy kwiat, pew-nie bę-dzie on szczęś-li-wy –
du-żo wy - pił, ma - ło zjadł. pew-nie bę - dzie on szczęś-li - wy - du-żo wy - pił, ma - ło zjadł.

1. Pewien człowiek był cnotliwy,
Kwitnął jak różowy kwiat,
: Pewnie będzie on szczęśliwy –
Dużo wypił, mało zjadł. :
2. Zamiast krzyża mnie podajcie
Napełniony wódki dzban
: I rachwije zaśpiewajcie:
Umarł pijak, żył jak pan.:
3. A gdy w grób będo wpuszczli,
To ty, bracie, przy mnie stój,
: Niech po jinnym biją dzwony,
A po mnie – kieliszkiem dzwon. :

P. Anna Lakowicz, g. 1930 m., Zofia Kairowa, g. 1935 m. *U.* Keleriškių k., Kėdainių r., 1997 m.

21. SIEDZI SZARY ZAJĄC POD MIEDZĄ

$\text{♩} = 66$

Sie-dzi sza-ry za-jac pod mie-dzą, a myś-liw-cy o tym nie wie-dzą.

sie-dzi so-bie, la-men-tu-ji, tes-ta-men-ta roz-pi-su-ji śmiar-tel-na, śmiar-tel-na.

1. Siedzi szary zając pod miedzą,
A myśliwcy o tym nie wiedzą,
Siedzi sobie, lamentują,
Testamenta rozpisują
Śmiartelna, śmiartelna.
2. – A co ja tym myśliwcom zrobiła?
Ni razu w kapuścia nie była,
Do kapusty co dzień padam,
Po jednym listeczku zjadam,
Nie jak wół, nie jak wół.
3. Myśliwcy zajęca gotują,
Oni swoich gości traktują:
: Mięsa – panu, kiszki – wronia,
A serduszka – moją żonia,
Gotują, gotują. :

P. Jadwiga Piotrowska, g. 1934 m., Bronisław Szalkowski, g. 1931 m., Marian Piotrowski, g. 1933 m. *U.* Mażuję Lapių mstl., Kauno r., 1998 m.

22. SIEJĘ RUTA, SIEJĘ MIĘTA

$\text{♩} = 72$

Sie - ję ru - ta, sie - ję mię - ta, sie - ję le - li - ja.

sie - ję swo - je mło - de la - ta jak ró - za - ny kwiat.

<p>1. Sieję ruta, sieję mięta,
Sieję lelija,
: Sieję swoje młode lata
Jak różany kwiat. :</p>	<p>3. Kwitnie ruta, kwitnie mięta,
Kwitnie lelija,
: Kwitną moje młode lata
Jak różany kwiat. :</p>
<p>2. Rosła ruta, rosła mięta,
Rosła lelija,
: Rośli moje młode lata
Jak różany kwiat. :</p>	<p>4. Zwiędła ruta, zwiędła mięta,
Zwiędła lelija,
: Zwiędli moje młode lata
Jak różany kwiat. :</p>

Dainavo ir kankliavo 20 dvigubų stygų kanklėmis Jadwiga Talmontówna-Galinowska, g. 1931 m. U. Pociūnėlių k., Radviliškio r., 1998 m.

23. SŁUŻY SIEROTEŃKA

$\text{♩} = 160$

Słu - ży sie - ro - teń - ka. słu - ży za pas - tu - cha. cu - dze krów - ki pa - sie.

cu - dzych lu - dzi słu - cha. cu - dzych lu - dzi słu(cha).

<p>1. Służy sieroteńka,
Służy za pastucha,
: Cudze krówki pasie,
Cudzych ludzi słucha. :</p> | <p>2. Śni się matuś w nocy,
Taka jakby żywa,
: Stoi na górczce
I synka przyzywa. :</p> |
|--|--|

3. – Chodźże tu, Jasięku,
Niechże cię umyję,
: Niechże cię koszulkę
Upiorę uszy(ję). :
4. Niechże ci upiekę
Chleba białutkiego,
: Niechaj cię przecisnę
Do serca swoje(go). :
5. I niknie, już niknie,
A sen się rozwiewa,
: A biedny Jasięko
Łzami się zale(wa). :
6. – Nie ma mojej mamy,
Nie ma już rodzonej,
: Już ona spoczywa
W mogile zielo(nej). :
7. Oj, poszła mateńka
Za niebieskie wrota,
: A ja tu na świecie
Sam jeden siero(ta). :

Dainavo ir kankliavo 16 dvigubų stygų kanklėmis Waleria Talmontówna-Stasewiczowa, g. 1926 m. U. Ožaičių k., Radviliškio r., 1998 m.

24. CO WUJENKA ROBIŁA

$\text{♩} = 120$

Co wu-jen - ka ro - bi - la, ro - bi - la, ro - bi - la, kie - dy by - la pod - pi - la.

pod - pi - la, pod-pi(la)? O to tak ro - bi - la, kie - dy by - la pod - pi - la.

Co wujenka robiła,
Robiła, robiła,
Kiedy była podpiła,
Podpiła, podpiła?
: O to tak robiła,
Kiedy była podpiła. :

P. Jadwiga Iwaszkiewiczowa, g. 1931 m., Luda Linowska, g. 1932 m. U. Didžiąjų Lapių k., Kauno r., 1998 m. Pst. Kołka ['Ratelis'].

Parengė Gustaw Juzala
Melodijų spec. redaktorė Aušra Žičkienė